

Varujan
VOSGANIAN

Fiction-Ltd.

Patimile după Gödel

roman

POLIROM
2020

*
* * *

Ne-am întâlnit în barul din fața Patinoarului Floreasca sau ce-a mai rămas din el, la câțiva pași de Piața Dorobanți, unul dintre locurile lui preferate. Danny s-a prefăcut că uitase ceva în mașină, doar ca să-i urmăresc cu privirea noua achiziție. Când s-a întors, m-am abținut de la orice comentariu. Mi-a mai dat o șansă, aprinzându-și trabucul, după ce i-a muiat muștiucul în paharul de coniac. Eu însă, întorcându-mi privirea spre cei care șușoteau pe la celelalte mese, m-am făcut că nu înțeleg. Elogiul bidiviului sidefiu parcat peste drum va rămâne pentru altă dată. Danny și-a îndoit coatele pentru ca butonii cu diamante să poată ieși la iveală și s-a aplecat spre mine, nu înainte de a mă învălui în aroma de cireșe a trabucului.

— Am vrut să vorbesc cu tine între patru ochi, mi-a zis.

Cât pe ce să-i spun că ochii nu vorbesc, cu atât mai mult cu cât ochii lui exprimau, cel mai frecvent, altceva decât ce voia să spună, dar m-am abținut. Ar fi trebuit să-mi întorc privirile spre el și tocmai de aceea am preferat să tac, uitându-mă într-o parte. Părea destul de precipitat, s-a văzut asta și din faptul că a intrat abrupt în subiect.

— Facem un partid, a continuat peste masă, cât mai aproape de urechea mea. Te bagi?

Deci asta era. Mi-am amintit de întrebarea lui Pasquale, dacă Danny mi-a zis ceva. Din tonul întrebării, bănuisem care trebuie să fi fost răspunsul lui. Pentru veganul antisocial din el, ar fi fost totuna să-l întrebi dacă vrea un cotlet în sânge. La Pasquale până și înjurăturile erau

vegetariene, căpătând în felul ăsta o dimensiune abstractă.

— Facem? am întrebat. Cine suntem noi care facem?

— Mai mulți. Băieți deștepți, ca noi.

Am bănuț că se referă la o altfel de deșteptăciune decât cea pe care o dobândiserăm la olimpiade. Și totuși m-am prefăcut că nu înțeleg.

— Ce fel de băieți? Matematicieni?

L-am simțit cum clatină din cap, cu toată compasiunea pentru naivitatea mea. Mi-a făcut totuși o concesie.

— Și matematicieni. Dar mai ales aritmeticieni.

A adăugat repede, menajându-mi nedumerirea sprâncenelor ridicate:

— De-ăștia care știu să numere.

— Să numere ce? am întrebat din nou, ca să mă creadă tâmpit de-a binelea și să nu-i pară rău dacă nu mă bag.

Danny a suflat fumul spre tavan și l-a privit cum se risipește. Nu aștepta vreo inspirație divină, fumul acela ce se risipea, pornit din pieptul lui, era semnul că el e cel care inspiră. Relația lui cu lumea era bine stabilită: el dădea lumii idei, ca pe tot atâtea certitudini, și avea dreptul să ceară orice altceva în schimb.

— Totul se poate număra. Bani, oportunități, voturi. Cum zicea taică-meu, printre alte prostii: cantitatea, o nouă calitate.

N-aveam chef de discuții pe teme din astea. Evocarea lui taică-su nu-mi făcea nicio plăcere. Îl văzusem o singură dată, destul ca să-mi dau seama de unde apăruse în codul genetic al lui Danny cromozomul certitudinii. Era suficient de burtos ca să se vadă c-o duce bine. Dar avea o privire îndeajuns de tăioasă ca să sugereze că pentru ca el să trăiască bine a trebuit ca mulți alții s-o ducă ceva mai rău. Ne-a privit ca să

vadă câte parale face fiecare. Probabil că durata și intensitatea privirii erau direct proporționale cu paralele pe care le așeza pe creștetul fiecăruia, pentru că asupra lui Dodo a zăbovit ceva mai mult, în timp ce pe Bibanu abia dacă l-a învrednicit c-o privire. Cu mine a simțit că ceva nu e-n regulă, l-am văzut că se încruntă. Dacă tot vorbim de cromozomi, am vrut să văd cum arată pe umerii lui culoarea asta a certitudinii dobândite. Dar așa cum un răufăcător care își cere recompensa răpirii pune receptorul în furcă înainte de a fi localizat, tot așa și grăsanul de taică-su s-a răsucit pe călcâie cu o sprinteneală neașteptată și a plecat, fără să-și ia rămas-bun, exact când aerul începea să i se îngroașe în jur. Nu mi-am dat așadar seama care era culoarea certitudinii lui. Și nici nu-mi puteam da seama, din galbenul pal care se coagulează uneori în jurul frunții și de-a lungul brațelor lui Danny, dacă aceea era culoarea certitudinii moștenite care nu e, oricum, aceeași cu a certitudinii dobândite. Speram, pentru el, ca năravurile moștenite să fie mai puțin vătămătoare decât cele dobândite. Mi-am luat răgazul să-mi aprind o țigară. Bun prilej să adauge o lămurire.

— Trebuie să facem ceva. Uită-te și tu în jur, țara e în dezastru.

N-avea rost să mă uit. Primul lucru pe care l-aș fi văzut ar fi fost, peste drum, mașina lui de luminiscentă perlei. Ceea ce mă intriga era insistența cu care folosea pluralul, ca și cum în aer plutea o nouă revoluție. Dar el chiar asta voia să-mi spună:

— Nu-ți dai seama? Lumea se schimbă, toți ăștia care ne conduc trebuie să se care. Aia de care se tot vorbește n-a fost revoluție. Oamenii voiau tot felul de fleacuri și s-au mirat după aia că au căpătat tot niște fleacuri. O revoluție adevărată trebuie să aibă ceva profetic,

înțelege, trebuie s-o rupă cu trecutul. Mesia nu există pe bune, dar mesianismul există. Asta e singura ideologie adevărată. Comunismul a eșuat pentru că i-au pus un nume greșit. Mesianism trebuia să se numească, nu comunism. Ar fi fost valabil în permanență. Fără mesianism, oamenii se plictisesc repede. Și din când în când trebuie să le și arunci câte un profet pe care să-l căsăpească.

— Cu comunismul m-am prins, dar care sunt proletarii noului mesianism?

Danny s-a foit satisfăcut pe scaun, de parcă tocmai întrebarea asta o aștepta:

— Răspunsul o să te bucure, Cip. Noi suntem proletarii noului mesianism.

Chiar m-a bucurat. Adică m-am bucurat gândindu-mă cât sunt de departe de ceea ce se înțelege prin proletar, n-am slujbă, deci nu plătesc impozit pe salariu, mă trezesc când vreau, nu-mi huruie podurile rulante și nu-mi țacăne mașinile de țesut în urechi, n-am niciun șef, trântesc ușa în nas pe dinăuntru cui poftesc, când nu mai vreau să-l văd, și pe dinafară, când mă plictisește și plec. Se părea însă că Danny avea o altă imagine despre proletariat, în care ținea cu tot dinadinsul să mă includă și pe mine.

— Era industrială a avut proletariatul ei, a proclamat. Cei care lucrau cu mașinile au început să se grupeze, să-și facă sindicate, organizarea lor a depășit nivelul fabricii, al orașului, al țării, și-au făcut Internaționale. Ei erau avangarda, au priceput că trebuie să schimbe lumea. Și toate astea purtate pe valul erei industriale. Pricepi unde bat?

— Uite ce e, Danny, i-am spus, oarecum iritat, mai ales că îi simțeam cercurile galben-sângerii adunându-se în jurul frunții. Dacă vrei să-mi ții o pledoarie despre

marxism, nu ți-ai găsit omul. N-am nicio simpatie pentru bărbosul ăla cu cap de gorgonă. Totul a fost pe dos, fiecare a înțeles ce-a vrut și uite ce tâmpenie a ieșit.

Era să mai adaug: uită-te la taică-tu și, ca să nu te superi, uită-te și la taică-meu, ca să vezi ce-a făcut comunismul din oameni. M-am abținut, dar cred că, oricum, nu l-aș fi tulburat pe Danny, el avea răspuns la orice:

— Am zis mereu că ești deștept. Nu ca băieții deștepți de care vorbeam, tu ești deștept de deștept. Ai dreptate, marxismul a cam dat-o în bară. Nu prea mai bântuie prin Europa, marxismul a ajuns un fel de fotbal american. Dar eu îți vorbesc de lucruri cu totul noi. De noul mesianism, de noul marxism, de noul proletariat. Țăla era proletariatul erei industriale. Acum suntem în era digitală. Era industrială a inventat mașinile și proletarii erau ăia care lucrau la ele. Era digitală a creat computerele și noi suntem proletariatul erei digitale. Toți informaticienii, softiștii, hardiștii, creatorii de programe și jocuri, păpușile și păpușarii din corporații, analiștii, consultanții și câte alte meserii care n-au încă nume. Privește, Cip, în jur. Suntem peste tot. Detașamentul de avangardă, gata de revoluție.

— Proletariatul erei industriale și-a cam luat-o, nu? am întrebat, mai degrabă ca să-l întărât.

Danny avea plăcerea monologurilor, ele nu se încheiau hamletian, cu alternative care erau una mai somnolentă și mai tăcută ca alta. Dimpotrivă, fiecare variantă avea virulența ei, iar întrebările care i se puneau făceau parte din discursul lui, încerca să-ți lase impresia că, de fapt, și le puneă singur.

— Nu trebuie să mai greșim. Proletari din toate țările, uniți-vă! Asta ar fi fost o treabă bună. Acum e ca și făcută. Internetul e Internaționala noastră. Ia gândește-te

un pic. Troțki a fost un mic copil cu ocuparea gărilor și a radioului, cu comandourile lui revoluționare. Dacă ne punem mintea la contribuție, oprim totul cât ai pocni din degete, și comunicațiile, și băncile, și avioanele. Oprim și pasărea-n zbor, dacă trebuie. Și le dăm drumul cum și când vrem noi. Îi măturăm pe toți ludiții ăștia care nu știu să facă diferența dintre un computer și o noptieră și care habar n-au cum se fură. Ei cred că poți să te îmbogățești cărând banii cu valiza.

Mă amuza precipitarea lui, vorbea șoptit și grăbit, gâfâind parcă, trenul blindat sosise în gară și revoluționarii se buluceau să se cațare în el. Uitase până și să mai tragă din trabuc. De aceea i-am zis:

— De ce toată graba asta? Nu mai e mult și fiecare o să aibă computerul lui. O să fim cu toții proletari ai erei digitale, o să-ți vezi visul cu ochii.

— Sigur că așa o să fie, a răspuns repede. O societate de proletari, n-a fost așa și data trecută? Și tocmai de-aia trebuie să ne grăbim. Revoluția o face avangarda, și asta se realizează doar în numele unei minorități. Majoritățile se opun întotdeauna, băltesc, sunt niște chestii lăbărțate, nu e nimic spectaculos în ele. Partea bună e că la majorități prostia sporește, sunt ușor de dus de colo colo, primesc orice idee ca și cum ar fi a lor, cu condiția s-o repeți destul de des ca să le intre în cap și să păstrezi cadența. Țasta o să fie rolul nostru. Al celor ca mine și ca tine. I-auzi cum sună: „Revoluția mileniului trei!”. Mileniul celălalt, cu toate cruciadele, Inchiziția, războaiele și goana după evrei, pe bune, cu toate încăierările pentru un pumn de boabe de piper și pentru niște pietre prețioase care nu foloseau la nimic, nu puteai nici să bați un cui cu ele, n-a fost altceva decât o labă tristă.

Cu asta eram de acord. Partea asta chiar suna bine. Dar nu și în gura lui Danny. Pentru el totul avea un preț.